

Hoe we aan Kerst en Valentijnsdag komen

Rondwandeling De Zandhaar

- **Periode:** jaren 251-500
- **Startpunt:** jaar 251, Manege De Oosterhoffruiters (Brekeldlaan 18, Rijssen)
- **Lengte:** 7,7 km

Gebruiksaanwijzing

- Getallen verwijzen naar de jaartallen op de paaltjes.
- Letters verwijzen naar de zijde van de informatiekubus: R = regionale gebeurtenissen; N = Nederland; E = Europa; W = overige werelddelen.
- Scan onderweg QR-codes voor filmpjes e.d.

Bewegwijzering

Wit-paarse bordjes geven de looprichting aan. De bordjes zijn vaak bevestigd aan lantaarn- en straatnaampalen.

Podcast

Tip! Beluister voor je op pad gaat de podcast bij deze rondwandeling. Dan krijg je in het kort te horen wat er in deze periode gaande is. Dat maakt het gemakkelijker om gebeurtenissen die je onderweg tegen komt in die tijd te plaatsen. De podcast staat op de website van het Wereldtijdpad: zie pagina van deze rondwandeling.

[Tijd van rondwandeling de Zandhaar](#)

Welke wereld stap je binnen?

In de voorafgaande honderd jaar is het Romeinse Rijk zo groot en sterk geworden dat de keizers maar weinig oorlog meer hoeven te voeren.

Steeds meer mensen hebben zich bekeerd tot het christendom dat als een joodse sekte te boek staat. Toch noemen rond het jaar 200 nog maar drie op de duizend inwoners van het Romeinse Rijk zich christen. De meeste mensen vereren Romeinse of

lokale goden. Christenen worden geregeld om hun geloof vervolgd.

De vrede in Europa wordt verstoord als keizer Alexander Severus in 235 door zijn eigen troepen wordt vermoord. Er ontstaat in het hele rijk onrust. De noordgrens langs de Rijn wordt minder streng bewaakt. Daardoor krijgen de Franken, een Germaanse stam, vrij spel. Zij plunderen in onze streken dorpen, vermoordden de inwoners en steken alles in brand.

Ook China heeft roerige tijden doorgemaakt. Ontevreden generaals zetten in 220 de laatste Han-keizer af. Vier eeuwen lang zal het land verdeeld blijven.

Tijdens deze rondwandeling kom je meer aan de weet over situaties en gebeurtenissen uit de begintijd van de christelijke kerk.

Keizer Gallienus

261-E Tolerant

Christenen zijn hun leven vaak niet zeker, omdat ze weigeren offers aan de keizer te brengen. Maarf dankzij de nieuwe keizer zijn christenen officieel niet meer vogelvrij.

Amfitheater van Xanten

287-N1 Maar wat gebeurde hier?

Standbeeld van Victor voor de Dom van Xanten

290-E1 Indianenverhalen

In Rome worden gruwelijke verhalen over christenen verteld.

291-N Goddelijke tweeling

In onze streken vereren de Germanen een goddelijke tweeling.

299-W Koffiedik kijken

De top van het Romeinse Rijk laat zich de toekomst voorspellen. Het gaat mis. Consternatie alom. En wie krijgen de schuld?

300-W Kluizenaars

Waar komt het woord 'monniken' vandaan?

Armenië

302-W Primeur

Armenië is het eerste land.

Gregorius doopt koning Tiridates

Keizer Diocletianus

303-E - Zondebokken

Onder keizer Diocletianus en medekeizer Galerius krijgen christenen het zwaar te verduren.

Paleis van Diocletianus in Split (Kroatië)

311-W1 Verrassing

Keizer Galerius die het oostelijke deel van het Romeinse Rijk bestuurt, verrast zijn christelijke onderdanen.

Keizer Constantijn samen met de zonnegod op één munt.

313-E1 Edict van Milaan

Wat kondigt keizer Constantijn in Milaan af?

314-E1 Ruzie

Gaat het keizer Constantijn lukken de leiders van de christelijke kerk op één lijn te krijgen?

320-E Geboortefeest

Waarom 25 december de verjaardag van Jezus van Nazareth werd.

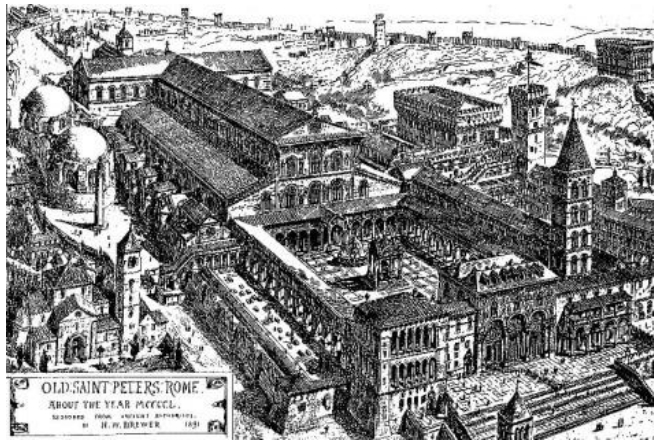

321-E1 Verplichte rustdag

Keizer Constantijn bepaalt dat (bijna) iedereen een zesdaagse werkweek krijgt.

325-W1 Wanneer is het Pasen?

Hoe komt het toch dat Pasen niet - net als Kerst - een vaste datum heeft?

Zo heeft de eerste Sint Pietersbasiliek er waarschijnlijk uitgezien.

326-E1 Eerste Sint-Pieterskerk

Waarom op die plek?

327-W1 Souvenirs

Helena, de moeder van keizer Constantijn, gaat op reis en komt met souvenirs thuis.

333-W Op bedevaart

De verhalen waarmee Helena, de moeder van keizer Constantijn, uit het Midden-Oosten terug kwam, zetten ook anderen in beweging.

334-W1 Bijzondere plek

Waar staat de kerk die in dit jaar in gebruik wordt genomen?

Sint Servaas

336-N1 Primeur

Waar stond ooit het eerste christelijke kapelletje in ons land.

338-E Omgekeerde terreur

Wat zijn eigenlijk heidenen?

344-E Koningen

En wéér komen de drie koningen uit het oosten!

347=E Oost versus west

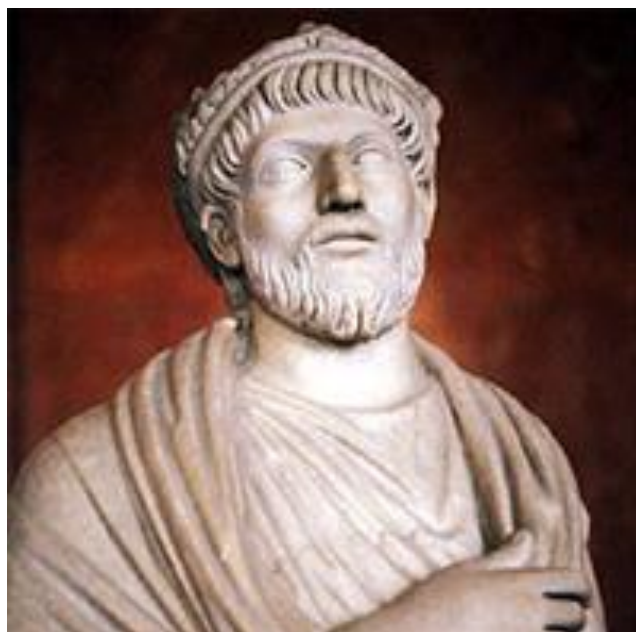

De bedoelingen van keizer Constans zijn ongetwijfeld goed, maar zelfs over de keuze van de plaats voor een kerkconferentie lopen de emoties hoog op...

356-E1 Dicht

Keizer Constantius II neemt een opmerkelijk besluit.

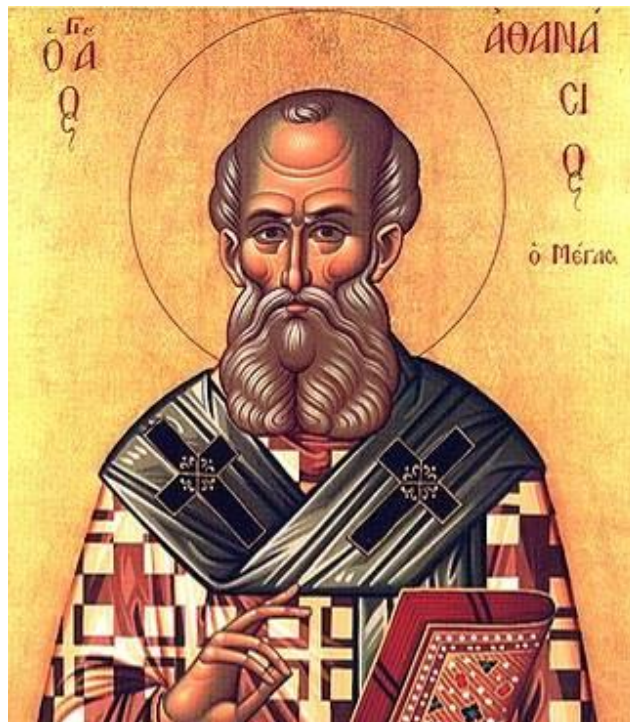

Keizer Julianus II (331-363)

361-E Pienter

Vrijheid van godsdienst en niet alleen voor christenen.

Anastasius van Alexandrië, Egypte (295-373)

367-W Nieuw Testament

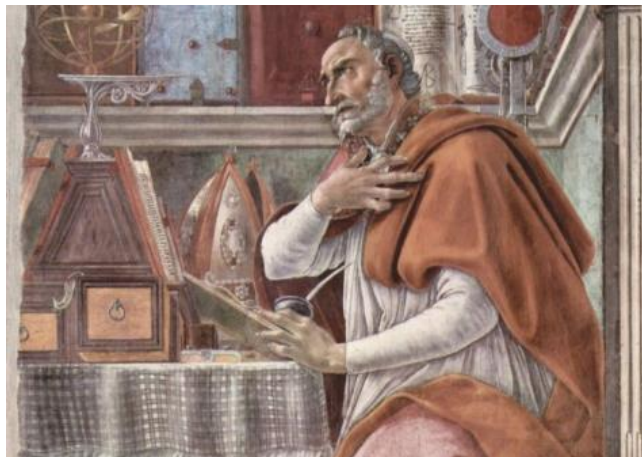
In de eerste eeuwen was er onder christenen veel discussie over de vraag: Welke evangeliën en andere geschriften zijn het waard om gelezen te worden? Bisschop Anastasius weet het antwoord.

374-E Hoogmoedswaan

Machthebbers misbruiken niet zelden religie om zichzelf een bijzondere status te geven.

384-E Paus

Ook bisschop Siricius vindt zichzelf bijzonder...

387-W1 Kerkvader

Een van de bekendste christelijke kerkgeleerden woonde in wat nu Algerije heet.

389-W1 Brand!

En wat doe je als de inhoud van boeken je niet bevalt?

Keizer Theodosius (346-395)

393-E Verbod

De Romeinse keizer Theodosius had zich in onze tijd niet populair gemaakt!

404-E Aftocht der gladiatoren

Steeds minder vertier in Rome.

405-E Bijbelvertaling

De kerkvader heeft een gigantisch klus geklaard.

Artemis, godin van de vruchtbaarheid

406-W1 Beeldenstorm

Geloof kan mensen tot razernij brengen.

Hypatia van Alexandrië in gesprek met filosofen

415-W1 Heks?

In Alexandrië (Egypte) gaat het goed mis.

422-E Persona non grata

Wat paus Celestinus overkomt, zou vandaag de dag ondenkbaar zijn!

430-E Kledingvoorschriften

Dat verklaart de outfit van bisschoppen.

440-E1 'Kerkgreep'

Paus Leo I de Grote gaat orde op zaken stellen.

449-W Rovers

Het oordeel van de bisschop van Rome over zijn collega's liegt er niet om!

459-W1 Eenzame hoogte

Hoe hoog ?

480-E1 Driemaal acht

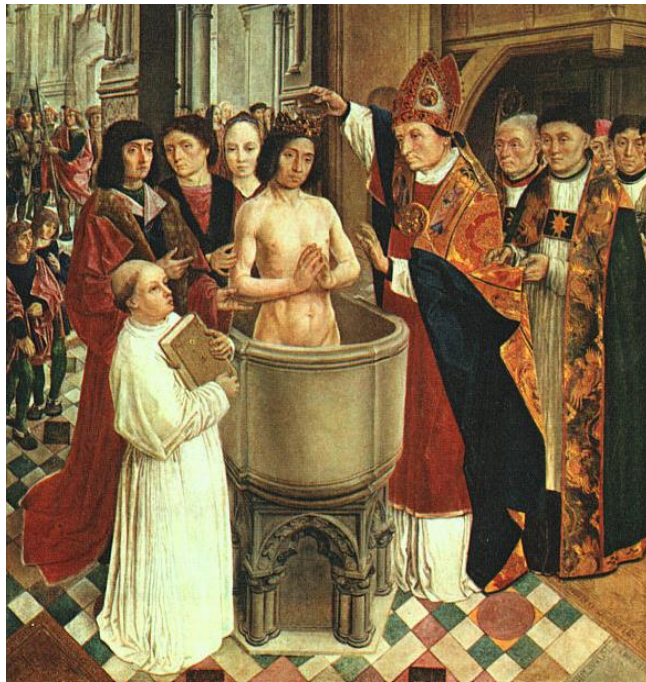
In 476 hield het West-Romeinse Rijk officieel op te bestaan. Het was onder de voet gelopen door 'barbaren' uit het noorden en oosten. Het Oost-Romeinse Rijk met hoofdstad Constantinopel (Istanbul) gaat het voor de wind. De kolossale muren van de stad bieden afdoende bescherming.

Dit jaar komt ten noorden van Rome een kind ter wereld dat later van zich zal laten spreken....

494-E Twee zwaarden

Paus Gelasius heeft in alle bescheidenheid (!) iets bedacht wat hem belangrijker maakt dan de keizer.

Doop van Clovis I (465-511)

496-E1 – Valentijnsdag

Nog een ideetje van paus Gelasius!

In West-Europa boekt de Frankische koning Clovis de ene overwinning na de andere. Uit 'dankbaarheid' laat hij zich dopen. Dat legt hem geen windeieren: zie ook kubus 498-E!

500 – Einde van deze themawandelingwandeling.

Terug naar startpunt Manege Oosterhoffruiters

1. Loop terug via de Keizersdijk (die loop je helemaal uit)
2. Je passeert bord 'Rijssen'.
3. In bocht naar rechts recht door: Keizersdijk (fietspad).
4. Roelf Bosmastraat oversteken: Keizersdijk (fietspad).
5. Einde weg rechts: Banisweg (gaat over in Brekeldlaan).
6. Op T-splitsing links: Brekeldlaan.
7. Eerste weg links: Turfweg.

Colofon

© 2019 Stichting Wereldtijdpad

Samenstelling: Floor Looy
Projectmanagement: IKOconsult, Almelo

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Stichting Wereldtijdpad aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens in deze uitgave. U kunt eventuele opmerkingen schriftelijk of per mail doorgeven aan de stichting.